

STUDIU PRIVIND RENTABILITATEA PRODUCERII ȘI COMERCIALIZĂRII LAPTELUI ÎN REPUBLICA MOLDOVA

DESCRIEREA GENERALĂ

Producerea laptelui de vaci este o ramură de bază a sectorului zootehnic din Moldova și constituie valoric cca. 14% din structura de producere pe ramurile agriculturii din gospodăriile agricole de toate categoriile. Șeptelul de vaci mulgătoare în țară în anul 2004 constituia cca. 256 mii capete și se află în descreștere începând cu anul 1996 conform Tab. 1. Totodată se observă o trecere a activității de producere a laptelui din sectorul gospodăriilor agricole către cele individuale.

Tab. 1 Vaci (mii capete). Republica Moldova.

În gospodăriile de toate categoriile								
1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
342	319	291	286	275	269	272	279	256
La întreprinderile agricole								
113	85	54	41	23	15	14	12	10
În gospodăriile populației și Gospodăriile Țărănești								
299	234	237	245	252	254	258	267	246

Producerea de lapte în Moldova constituia în 2004 cca. 593 mii tone din care cca. 22-25% a fost destinată procesării industriale, restul urmând a fi consumată în gospodăriile casnice sau comercializată la piețele agricole din țară. Dinamica producerii laptelui în Moldova poate fi urmărită conform Tab. 2.

Tab. 2 Producerea de lapte în Moldova (mii tone)

În gospodăriile de toate categoriile								
1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
761	682	617	610	589	574	579	604	593

Creșterea vitelor pentru lapte poate fi o afacere profitabilă în condițiile Moldovei și are următoarele avantaje:

- √ Exista cerere constantă la lapte, carne de vită, piei.
- √ Afacerea poate fi lansată în proporții mici și extinsă pe măsura posibilităților.
- √ Afacerea poate fi administrată de membrii unei familii.
- √ Existența specialiștilor calificați în zootehnie și veterinari.

Dezavantajele afacerii sânt:

- √ Imposibilitatea de a influența piața laptelui (materie primă).
- √ Cheltuieli excesive pentru procurarea raselor productive de vite și a utilajelor specializate (aparate de muls, utilaj de răcit laptele etc.)

Primejdiile în cadrul afacerii țin de:

- √ Condițiile climaterice nefavorabile.
- √ Epidemii.
- √ Dependența strictă de condițiile de achiziții impuse de sectorul industrial al laptelui.

Asupra nivelului eficienței ramurii influențează următorii factori: rasa, alimentația și întreținerea animalelor.

INVESTIȚIA NECESARA

Pentru creșterea vitelor de lapte este nevoie de spațiu și încăperi speciale. O afacere se poate începe cu 3 vite de lapte, de la care se vor obține anual a 3 viței pentru creștere și îngrășare.

Încăperi pentru întreținerea vitelor. Pentru întreținerea vitelor de lapte este nevoie de încăperi special amenajate ce vor include: culcuș pentru odihnă, troacă pentru furaje și apă, secție pentru hrănire suplimentară a vițelilor și spațiu pentru mulgerea vacii. Pentru creșterea și îngrășarea taurinelor este nevoie de încăperi ce vor include: culcuș pentru odihnă, troacă pentru furaje și apă. La construcția încăperilor se folosește lemnul și cotilețul. Podeaua se face din scândură de lemn cu scurgere bună a lichidului. Construcția mini complexului ce va include: 3 secții pentru întreținerea vitelor de lapte și 3 secții pentru creștere și îngrășare a taurinelor se estimează la cca. 10 mii lei.

Presupunem că cele trei vite vor fi mulse manual. În alt caz, aparatele de muls care se pot procura pe teritoriul Moldovei astăzi vor costa cca. 85 mii lei și care sânt destinate pentru întreținerea a cca. 10 vaci mulgătoare.

Vite de rasă. Prețul 1 kg greutate vie la vite de rasă constituie cca. 20 lei. Pentru procurarea unei vaci de lapte de rasă Holstein cu masă corporală de cca. 500 kg sunt necesari cca. 10 mii lei. Investiția pentru cele 3 vite de lapte va constitui cca. 30 mii lei.

Tab. 3 Rase de vite

Denumirea rasei	Direcția de producție	Greutatea corporală a vacilor, kg	Producția de lapte, kg	Conținutul de grăsime în lapte, %	Conținutul de proteină în lapte, %	Greutatea corporală a vițelilor la naștere, kg
Balțată cu negru	lapte	650-750	5 000-7 000	3,5-3,7	3,2-3,3	35-39
Simmental	lapte-carne	600-800	3 000-5 500	3,9-4,2	3,4-3,5	40-43
Roșie de stepă	lapte	450-550	3 000-5 000	3,7-3,9	3,3-3,5	28-35
Roșie estonă	lapte	500-550	3 500-5 000	3,8-4,2	3,2-3,5	34-38
Holstein	lapte	650-750	6 000-10 000	3,3-3,6	3,0-3,1	40-45
Ayrshire	lapte	400-500	4 000-5 000	3,9-4,5	3,5-3,6	30-33
Jersey	lapte	300-350	3 000-4 000	5,0-6,5	3,7-4,5	20-25

Tab. 4 Investiția totală

Specificare	Unități	Lei / unitatea	Total
Încăperi	1	10 000	10 000
Junci gestante de rasă	3	10 000	30 000
TOTAL			40 000

PIAȚA DE DESFACERE

Laptele se bucură de o cerere constantă dar (sezonieră) pe piață și din partea fabricilor de prelucrare a laptelui. Fabricile de prelucrare a laptelui oferă pentru 1 l de lapte cca. 2,2-2,5 lei/l (în dependență de sezon), în cazul când conținutul de grăsime în lapte nu este mai jos de 3,5 %. Cei mai mari operatori de prelucrare a laptelui sunt: SA „Lapte” (Chișinău), SA „Alba” (Hîncești), SA „Incomlac” (Bălți) și alte fabrici mici.

Carnea de vită se bucură de o cerere sporită pe piață și întreprinderile de prelucrare. Cei mai mari operatori pe piață sunt SA „Basarabia Nord” (Bălți) și SA „Carmez” (Chișinău) și agenți economici locali cu capacități mici de prelucrare. Prețul oferit actualmente pentru un kg. carne vie de vită constituie cca. 13 lei.

DESFĂȘURAREA AFACERII

Procesul de creștere a vitelor este relativ simplu și la numărul de până la 20 de vite poate fi administrat de o singură persoană.

Procesul de întreținere a vitelor constă din următoarele etape:

Însămânțarea vitelor. Vițelele vor fi însămânțate la vârsta de 16-18 luni, deci la maturitatea de reproducție, când ating masa corporală de 60-70 % comparativ cu vacile adulte a rasei respective. Durata căldurilor este de 12-18 ore. Vacile trebuie să fie însămânțate de 2 ori: la începutul apariției lor și după 10-12 ore. În cazul când fecundarea nu a avut loc se vor repeta peste fiecare 20-21 zile. Durata medie de gestație la taurine este - 285 zile.

Vitele se însămânțează cu tauri de prăsilă sau artificial. În scopul evitării unor boli infecțioase răspândite la tauri vițelele și vitele trebuie să fie însămânțate la punctele de însămânțare artificială. O vită de prăsilă poate fi utilizată pe parcursul a 8 ani (după a 8 lactație se reduce cantitatea de lapte muls pe lactație). Pe durata de întreținere a unei vaci numărul fătărilor constituie 8 fătări, ceea ce permite obținerea a 8 viței.

Alimentația vitelor și fătarea. Hrănirea vitelor gestante se divizează în două perioade: I – cuprinde primele 4 luni și a II – începând cu luna a 5. Vacile gestante trebuie întârcate cu 6-8 săptămâni înainte de fătare, deci perioada repausului mamar va constitui în mediu 60 zile. În această perioadă greutatea corporală a fetișului necesită o cantitate sporită de substanțe (se formează până la 90 % din masa lui), se restabilește țesuturile ugerului și se acumulează rezerve pentru perioada de lactație. Vaca poate să consume pe zi 30-60 litri de apă și adăpatul se va face de 2-4 ori pe zi.

Trebuie de reținut, trecerea la rația de vară sau la cea de iarnă se face treptat, întrucât pot fi dereglări ale aparatului digestiv și scăderea productivității.

Hrănirea vitelor în perioada de lactație trebuie să includă nutrețuri suculente și concentrate și se efectuează de trei ori pe zi.

Alimentația tineretului. Tineretul obținut poate fi folosit pentru reproducție sau pentru îngrășare. Pentru prima categorie este necesar de a asigura o alimentație calitativă care ar permite o creștere și dezvoltare normală.

Mulsul. În gospodăriile individuale mulsul se efectuează manual prin două metode: mulgerea cu mâna plină și cu două degete. Înainte de muls ugerul este spălat și șters.

ANALIZA VENITURILOR SI CHELTUIELILOR

Tab.5 Planificarea volumul producției de lapte

Specificare	Numărul de animale	Productivitatea unei vaci pe lactație, l	Lapte anual - total, l	Numărul de lactații la o vacă	Cantitatea totală de lapte - total pe 8 lactații, l
Lapte	3	5000	15 000	8	120 000

Tab. 6 Planificarea volumul producției de carne

Specificare	Numărul de animale	Total fătări	Total viței, cap	Greutatea 1 cap, kg	Total carne masă vie, kg
Taurine	3	21	21	500	10 500
Sacrificarea vitelor	3			650	1 950
Total carne					16 350

Tab.7 Prognoza vânzărilor anuale de lapte și carne

Specificare	UM	Cantitatea	Prețul unitar, lei	Vânzări, lei
Lapte	mii litri	15	2300	34 500
Junci la carne	t	1.5	13 000	19 500
Total vânzări				54 000

Notă: junci la carne începând cu anul 2.

Tab.8 Prognoza vânzărilor de lapte și carne pe perioada de 8 ani

Specificare	UM	Cantitatea	Prețul unitar, lei	Vânzări, lei
Lapte	mii litri	120	2300	276 000
Taurine la carne	t	10,5	13 000	136 500
Sacrificarea vitelor	t	1,95	13 000	25 350
Total vânzări				437 850

Tab.9 Prognoza cheltuielilor anuale pentru întreținerea pe grupele de vârstă a vitelor

Specificare	Numărul de capete	Concentrate	Fân	Fânaaj	Siloz	Paie	Rădăcinoase	Nutrețuri verzi	Lapte	Lapte degresat	Aditivi nutritivi	Alte cheltuieli 10% (prep. veterinare, însămânțare etc.), lei	Total, lei
Cheltuieli anuale la 1 cap, lei													
Vaci pentru lapte	1	1 300	120	300	1 350	130	330	170	0	0	25	372	4 097
Viței în perioada lăptare	1	198	35	30	30	0	0	10	200	75	4	58	640
Junci	1	700	70	120	900	40	270	90	0	0	7	219	2 416
Cheltuieli anuale pe grupe de întreținere a vitelor, lei													
Vaci pentru lapte	3	3 900	360	900	4 050	390	990	510	0	0	75	1 116	12 291
Viței în perioada lăptare	3	594	105	90	90	0	0	30	600	225	12	174	1 920
Junci	6	4 200	420	720	5 400	240	1 620	540	0	0	42	1 314	14 496
TOTAL		8 694	885	1 710	9 540	630	2 610	1 080	600	225	129	2 604	28 707

Forța de muncă nu s-a luat în calcul deoarece activitatea se presupune a fi efectuată în cadrul unei familii. Costurile de întreținere și alimentație sânt calculate la prețuri curente august 2005.

Tab.10 Prognoza cheltuielilor totale pentru perioada de 8 ani pe grupele de întreținere a vitelor

Specificare	Numărul de capete	Durata de întreținere, ani	Total cheltuieli anuale la 1 cap, lei	Total cheltuieli pentru perioade de 8 ani, lei
Vaci pentru lapte	3	8	4 097	98 328
Viței în perioada de lăptare	24	1	640	15 360
Taurine	24	2	2 416	115 968
TOTAL				229 656

Amortizarea investiției pe parcursul la 8 ani, 5 000 - anual.

Calculul veniturilor (anuale):

- Vânzări 54 000 lei

- Cheltuieli 28 707 lei

Amortizarea investiției – 5 000 lei

Venit brut anual 20 293 lei